

KOŠICKÝ KULTÚRNY KLASTER

- záverečná správa
z prvej fázy výskumu

Východiská a ciele výskumu:

V rámci

Akčného plánu Plánu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja
mesta Košice 2022 – 2024 (bod 15.7.)

a Kultúrneho plánu Stratégie kultúrneho a kreatívneho priemyslu
mesta Košice 2021 – 2027

sa mesto Košice zaviazalo vytvoriť tzv. **kultúrny klaster**.

Úlohou **CIKE** je moderovať a naštartovať jeho vznik.

Klaster je regionálne situované združenie vzájomne prepojených organizácií, ktoré má potenciál upevniť a zvýšiť konkurencieschopnosť celého odvetvia. Členovia klastra si navzájom konkurujú, ale zároveň riešia množstvo podobných problémov a vďaka spolupráci dokážu prekonať mnohé zo svojich obmedzení. Ide teda o vzájomne prospešné partnerstvo členov klastra. Klaster, v porovnaní napríklad s asociáciou (ktorej cieľom je sledovať a zastupovať spoločné záujmy danej profesie) alebo sieťovou spoluprácou (tzv. networking), vytvára pridanú hodnotu. Úlohou klastra nie je len prepájať inštitúcie, ale plní aj ďalšie funkcie, ako napríklad: odporúčacia, výkonná, propagujúca, vzdelávacia, ekonomická, atď.

O tom, že kultúrni aktéri pôsobiaci v Košiciach túžia vytvoriť spoločnú platformu/klaster, svedčia výsledky diskusií v rámci podujatia:

STRETNUTIE: ĽUDIA KREATÍVNEHO MESTA.

Priority

Medzi prioritami, na ktorých sa dohodli účastníci podujatia (kultúrni a kreatívni aktéri naprieč disciplínami), sa objavujú tieto ciele:

- *„Rovnaké postavenie aktérov v rámci siete“*
- *„Do roku 2027 vytvoríme prepojenú a širokú sieť rôznorodých aktérov schopných a ochotných spolupracovať pre lepší život v meste Košice“*
- *„Vytvoriť systém výmeny informácií o aktuálnom dianí v kultúre v meste (nielen podujatia, ale aj legislatíva, financie, veľké projekty)“*
- *„Povzbudiť Aktérov k vzájomného záujmu o fungovanie a aktivity iných organizácií, jednotlivcov, projektov atď.“*
- *„Organizovať viac networkingových podujatí ako bolo podujatie Ľudia kreatívneho mesta a lepšie sa navzájom spoznávať“*
- *alebo „Dlhodobu pracovať na vzdelávaní a vedení aktérov a ich správania k osvojeniu si nástrojov a kultúry spolupráce“*

Účastníci sa dokonca priamo zhodli na prioritách, ktoré úzko súvisia so založením kultúrneho klastra:

- *„Vytvoriť medzisektorovú platformu zo zastúpením všetkých aktérov v meste.“*
- *„Vytvoriť neformálne, kluby' pre jednotlivé sektory, tematické skupiny alebo klastre.“*

Zároveň uplynuli viac ako 3 roky od stretnutia kultúrnych aktérov s názvom Stretnutie: Ľudia kreatívneho mesta a v súčasnosti v Košiciach stále pozorujeme nedostatočnú spoluprácu medzi kultúrnymi inštitúciami a nerovné postavenie kultúrnych aktérov v rámci kultúrnej siete.

Ciele

“

Je potrebné, aby kultúrny klaster už naozaj vznikol. Rozumiem, že je na tom zatiaľ veľa práce a sú na to potrebné nejaké financie, ale sme mesto, ktoré je v kultúrnych a kreatívnych veciach priekopníkom, ostatné mestá sa od nás chodia učiť.

”

Cieľmi **prvej fázy** výskumu bolo:

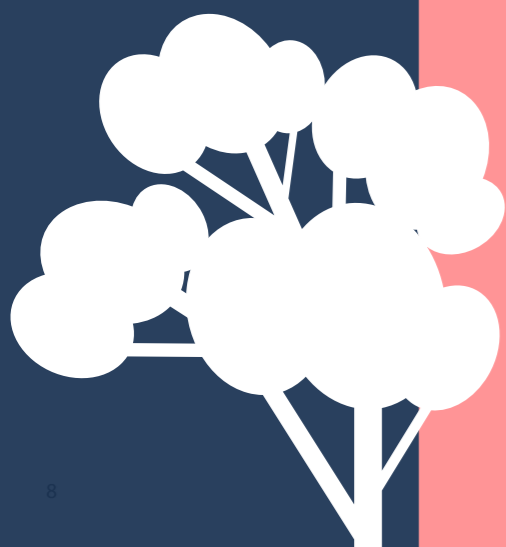
- zistiť, aký je aktuálny stav kultúrnej komunity v Košiciach, či a ako prebieha spolupráca alebo networking, prečo ešte nedošlo k samovoľnému sformovaniu kultúrneho klastra
- zostaviť profily potenciálnych členov kultúrneho klastra
- zistiť, aké hlavné problémy by mal kultúrny klaster riešiť, aké je jeho hlavné poslanie, aké príležitosti vzniknú, ak sa klaster založí
- nájsť dobré príklady fungovania klastrov, ktorými by sa Košice mohli inšpirovať
- zostaviť prvé návrhy na fungovanie košického kultúrneho klastra a pomôcť tak naštartovať jeho vznik

Postup a harmonogram:

ETAPA, AKTIVITA	OBDOBIE
Vytvorenie a schválenie výskumného plánu	1. 3. – 17. 3. 2023
Oslovenie kultúrnych aktérov, dohodnutie rozhovorov	17. 3. – 22. 3. 2023
Zber dát = realizácia kvalitatívnych, pološtruktúrovaných rozhovorov s vybranými kultúrnymi aktérmi	22. 3. 2023 – 27. 4. 2023
Prieskum dobrých príkladov fungovania klastrov v SR / Českej republike / zahraničí	17. 3. – 3. 5. 2023
Vyhodnotenie rozhovorov	27. 4. – 3. 5. 2023
Zostavenie prvých návrhov na fungovanie košického kultúrneho klastra na základe informácií z rozhovorov a príkladov z iných oblastí	3. 5. - 10. 5. 2023
Zostavenie ďalšieho plánu postupu na založenie košického kultúrneho klastra	10. 5. – 19. 5. 2023
Verejná prezentácia výsledkov výskumu a návrhov fungovania klastra pre kultúrnych aktérov a iné zainteresované strany, zdieľanie ďalších krokov na vytvorenie klastra	19. 5. 2023

Výskum

Zoznam potenciálnych členov košického kultúrneho klastra obsahuje približne 40 kultúrnych organizácií. V tejto počiatočnej fáze výskumu sme sa rozhodli uskutočniť 10 hĺbkových rozhovorov. Výber kultúrnych inštitúcií do rozhovorov bol urobený tak, aby vzorka respondentov bola čo najrozmanitejšia, aby boli zastúpené rôzne formy zriadenia (inštitúcie zriadené štátom/regiónom/mestom,

nezávislé inštitúcie), rôzne typy organizácií (múzeum, divadlo, galéria, festival a pod.) a aby výber zahŕňal veľkých, ale aj menších aktérov v oblasti kultúrnych diania v Košiciach. Nakoniec sa uskutočnili hĺbkové rozhovory s nasledujúcimi deviatimi kultúrnymi organizáciami (s desiatym vybraným respondentom sme sa v danom období vzhľadom na jeho pracovnú vyťaženosť nemohli stretnúť):

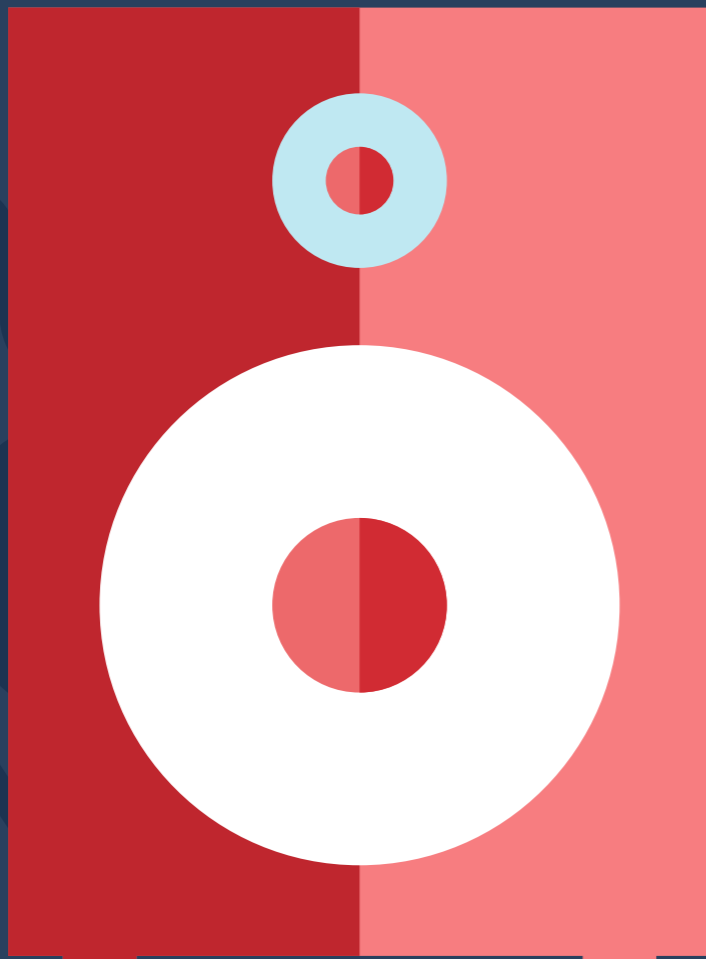

TITUL	TYP	KONTAKTNÁ OSOBA
Tabačka Kulturfabrik	8,1 / n	Peter RADKOFF
Východoslovenská galéria	2 / k	Dorota KENDEROVÁ
Divadlo Thália	1 / k	József CZAJLIK
K13	8 / m	Martin DANI
Východné pobrežie	10 / n	Mišo HUDÁK
Štátna filharmónia	1 / š	Lucia POTOKÁROVÁ
Knižnica pre mládež	7 / m	Kamila PREXTOVÁ
STROJ	4, 10 / n	Zuzana RÉVÉSZOVÁ
ÚLUV	8, 2, 5 / š	Júlia JELEŇOVÁ

Legenda:

Typ zariadenia: **š** – zriadený štátom; **k** – zriadený krajom; **m** – zriadený mestom; **c** – cirkevný; **n** – nezávislé kultúrne organizácie; **p** – komerčný subjekt. Typ inštitúcie: **1** – inštitúcia v oblasti múzických umení (divadlo, tanec, hudba), **2** – inštitúcia v oblasti výtvarného umenia (múzeum, galéria), **3** – festivaly, **4** – servisné organizácie v oblasti kultúrneho a kreatívneho priemyslu/cestovného ruchu, **5** – vzdelávacie centrum, **6** – inštitúcia v oblasti audiovizuálneho umenia (film, video, TV), **7** – inštitúcia v oblasti literatúry (knihy, tlač), **8** – multižánrové kultúrne centrum, **9** – coworkingové centrum, **10** – Združenie umelcov/kreatívcov/odborníkov

Výsledky prvej fázy výskumu

1.) Hĺbkové rozhovory

Pre naplnenie cieľov prvej fázy výskumu boli kľúčové hĺbkové rozhovory s vybranými zástupcami kultúrnych organizácií mesta Košice. Počas približne hodinových individuálnych stretnutí sme sa metódou pološtruktúrovaných rozhovorov pýtali respondentov na nasledujúce okruhy tém:

*Musí byť evidentné,
že nejde len o spojenie kamarátov z kultúry,
ale skutočných stakeholderov,
ktorí niečo zastupujú v našom území.*

- či a ako už spolupracujú s inými košickými kultúrными aktérmi, čo ich k tomu vedie, ako prebieha spolupráca, aké sú hlavné ciele spolupráce a bariéry, s ktorými sa stretávajú
- aké problémy majú kultúrne organizácie v súčasnosti – na základe priesečníka problémov je možné určiť, čo by mal kultúrny klaster riešiť – aký problém by mohol klaster odstrániť
- či vedia o nástroji klastru
- ko si predstavujú kultúrny klaster v kontexte Košíc (poslanie, bariéry vzniku, rozsah, fungovanie, financovanie a pod.)

Spolupráca medzi košickou kultúrnou komunitou

Z odpovedí respondentov vyplynulo, že medzi rôznymi kultúrnymi organizáciami v Košiciach existuje úzka spolupráca. Spolupráca prebieha medzi rôznymi typmi organizácií na základe zriadenia, či rôznymi oblasťami kultúry a umenia, ktorým sa tieto organizácie primárne venujú. Často sa stáva, že kultúrne organizácie spolupracujú aj so vzdelávacími inštitúciami, ktoré sa špecializujú na oblasť kultúry, najčastejšie s Filozofickou fakultou Technickej univerzity v Košiciach (TUKE) alebo Školou umeleckého priemyslu (ŠUP KE).

Existuje niekoľko hlavných cieľov, ktoré organizácie sledujú pri spolupráci. Ide najmä o rozšírenie okruhu divákov alebo návštevníkov a spoločná propagácia, čo pomáha posilňovať vlastnú značku a budovať dobrú povesť inštitúcií. Ďalším, najrozšírenejším cieľom spolupráce, je zdieľanie materiálnych zázemí, najmä priestorov, ktoré môžu

organizácie využívať pre svoje projekty a verejné podujatia.

Ďalším, ale už nie tak častým cieľom spolupráce, je zdieľanie ľudských kapacít. Niektoré inštitúcie nemajú dostatok personálu alebo know-how na realizáciu určitých projektov, a preto spolupracujú s inými organizáciami, ktoré im poskytujú potrebné ľudské zdroje. Spolupráca prebieha aj s cieľom rozšíriť svoju ponuku a vytvoriť nové formáty podujatí alebo produktov, ktoré presahujú hlavnú činnosť danej kultúrnej organizácie.

Menej častými cieľmi spolupráce sú spolufinancovanie a zdieľanie skúseností a informácií – z odpovedí respondentov vychádza, že tieto aktivity prirodzene vychádzajú zo spolupráce/súvisia so spoluprácou, ale nie sú primárnymi cieľmi, prečo daná spolupráca vznikla.

Pokiaľ ide o prekážky spolupráce, neexistujú žiadne zásadné bariéry – vždy, keď boli počiatočné ciele a podmienky spolupráce dobre stanovené a objasnené, podľa respondentov neexistovali žiadne zásadné problémy. Niektorí respondenti však uvádzajú niekoľko konkrétnych prekážok. Patrí medzi ne nedostatok ľudských kapacít v niektorých inštitúciách, nedostatok finančných prostriedkov a finančná neistota v inštitúciách, ktoré spolupracujú, príliš blízky osobný vzťah medzi jednotlivými členmi kultúrnej komunity alebo všeobecný predpoklad, že kultúrne subjekty sú skôr konkurentmi než partnermi a mali by medzi sebou súperiť namiesto spolupráce. Ďalšími prekážkami môžu byť nedostatočné informácie o možnostiach spolupráce a odlišné vnímanie úspechu a očakávaní od spolupráce.

Problémy kultúrnych organizácií

Počas rozhovorov sme sa pomerne detailne venovali problému kultúrnych organizácií, ktoré respondenti zastupovali, pretože ak sa medzi respondentmi opakuje nejaký zásadný problém, poslaním kultúrneho klastra by mohlo byť odstránenie tohto problému.

Medzi najčastejšie problémy, ktoré sa zhodovali vo výpovediach respondentov, patrili problémy s návštevnosťou a propagáciou. Zaznel aj nedostatok ľudských zdrojov. Jednak v tom zmysle, že ak by inštitúcie mali väčší počet pracovníkov, mohli by svoju prácu vykonávať kvalitnejšie a v širšom meradle. Zároveň niektoré kultúrne organizácie čelia problému, že na určité pracovné miesta nedokážu zohnať kvalifikovaných ľudí, alebo títo ľudia kvôli finančnému ohodnoteniu prechádzajú do komerčného sektora.

Pokiaľ ide o nedostatok finančných prostriedkov, viac ako polovica respondentov uviedla, že sa s týmto problémom stretávajú, ale kultúrne organizácie, ktoré sa zúčastnili prieskumu, častejšie čelia finančnej neistote. Nevedia v dostatočnom predstihu, akými finančnými prostriedkami môžu v danom období disponovať, čo súvisí s mnohými ďalšími problémami. V tejto súvislosti stojí za zmienku, že rozhovory sa uskutočnili v čase, keď

bolo mesto Košice v rozpočtovom provizóriu, takže priamo sa to dotklo organizácií zriaďovaných mestom, ktoré sú priamo napojené na rozpočet mesta. Ale aj nezávislé organizácie spomenuli problém finančnej neistoty, pretože ich existencia závisí od získavania finančných prostriedkov prostredníctvom grantov. Vďaka rozpočtu mesta nebolo v čase rokovaní vôbec jasné, či mesto tento rok vyhlási grantovú schému na kultúru.

Viac ako polovica respondentov uviedla, že čelia aj nedostatku informácií, ktoré by im mohli pomôcť rozvíjať ich organizáciu. Spomínajú, že nemajú prehľad o kultúrnych podujatiach, ktoré sa v meste dejú mimo ich organizácie, o príležitostiach na spoluprácu či o projektoch, do ktorých by sa mohli zapojiť, a nemajú dáta potrebné na rozvoj inštitúcie. Viacerí respondenti k tomuto problému uviedli, že to je presne to, čo by kultúrny klaster mohol riešiť.

Medzi menej častými spomínanými problémami (môžeme ich považovať skôr za individuálne problémy) nájdeme napríklad nedostatočnú podporu zo strany verejnej správy, problémy s administratívou – napr. pri zamestnávaní cudzincov, nedostatočné prijatie kultúrnej stratégie mesta, či „nezaraditeľnosť svojej organizácie“ – nad rámec bežného fungovania alebo bežných kategórií kultúrnych inštitúcií.

Povedomie o nástroji klastra

Druhá polovica hĺbkových rozhovorov bola venovaná priamo kultúrnemu klastru v Košiciach. Ešte predtým, ako sme sa respondentov pýtali na klaster v Košiciach, chceli sme vedieť, či vôbec poznajú nástroj klastra a ako si ho predstavujú. Až na niekoľko výnimiek, väčšina respondentov chápala klaster ako platformu spolupráce (nerozlišovali medzi pojmami ako sieť alebo asociácia). V dvoch prípadoch respondenti nemali žiadnu predstavu, čo je klaster, definícia klastra im musela byť vysvetlená, aby sme im mohli položiť ďalšie otázky.

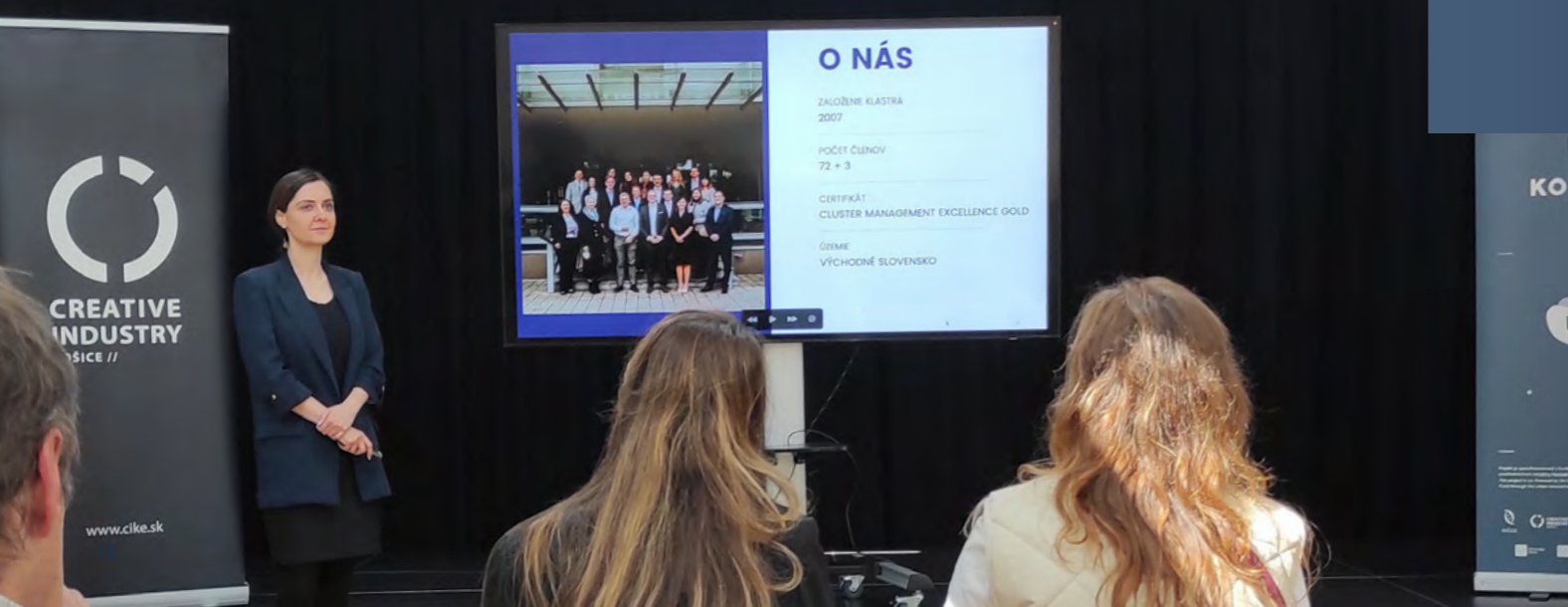
Respondentov sme sa tiež pýtali, či vedia o nejakých príkladoch klastrov, či už kultúrnych alebo z iných sektorov. Najmenovanejšími príkladmi boli Visit Košice, potom IT Valley Košice, jednotlivito boli ešte spomínané: Zlín Creative Cluster, Anténa či Trans Europe Halles. Takmer polovica respondentov však nedokázala uviesť príklady klastrov.

Košický kultúrny klaster – poslanie

Pomocou otázok „**Ako si predstavujete kultúrny klaster v kontexte Košíc? Na čo hlavne by sa podľa vás mal klaster využívať? Čo by malo byť jeho hlavným poslaním? Akú pridanú hodnotu by mal klaster priniesť Vašej organizácii?**“ sme sa snažili zistiť názory na poslanie košického kultúrneho klastra. Návrhy na poslanie košického kultúrneho klastra vybraných respondentov možno zhrnúť do nasledujúcich piatich oblastí:

- Poslaním kultúrneho klastra v Košiciach by malo byť napĺňanie a zabezpečovanie dodržiavania stratégií v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu, ktoré si mesto (príp. región) stanovilo (napr. **Stratégia kultúry a kreatívneho priemyslu mesta Košice na roky 2021-2027**).

- Jedným z jeho cieľov by malo byť tiež zlepšenie propagácie a informovanosti verejnosti o kultúrnom a kreatívnom dianí, vrátane napríklad spoločného podujatia alebo spoločných produktov, ktoré presvedčia Košičanov o hodnote miestneho KKP. Poslaním klastra je usilovať sa o zvýšenie záujmu verejnosti o kultúru.
- Ďalším poslaním klastra je byť informátorom pre členov klastra (klaster vyhľadáva a má prehľad o príležitostiach, na ktorých sa klaster alebo samotní členovia môžu zapojiť, prostredníctvom klastra sa zdieľajú informácie a skúsenosti medzi členmi klastra, vďaka klastru dochádza k získavaniu financií z medzinárodných projektov).
- Klaster by mal vytvárať podmienky pre udržanie kreatívnej triedy v meste a regióne.
- Poslaním klastra je byť kontaktným bodom medzi mestom a kultúrnymi a kreatívnymi aktérmi.

Prekážky vzniku kultúrneho klastra v Košiciach

Na otázku „**Čo podľa vás bráni vzniku kultúrneho klastra v Košiciach?**“ sa respondenti zhodli, že vzniku klastra v princípe nič nebráni, mnohí z nich uviedli, že kultúrny klaster v Košiciach už funguje, ale na neformálnej úrovni. Častou odpoveďou bolo, že zatiaľ neprišiel silný tím, či silný jednotlivec, s ktorého víziou klastra by sa stotožnili nielen kultúrni aktéri, ale aj mesto. **Niektorí respondenti zastávali názor, že na vytvorení klastra by sa malo podieľať mesto Košice.** Dôvodom je, že ho už má vo svojom akčnom pláne a kultúrni aktéri sa obávajú, že bez spolupráce mesta by fungovanie klastra nemalo taký výrazný efekt (viac v kapitole o predstave fungovania klastra). Ako ďalšia bariéra bolo spomenuté, že kultúrne inštitúcie majú veľa svojej práce a problémov, takže nemajú kapacitu riešiť nič viac ako fungovanie svojej organizácie a aktívne sa podieľať na vzniku kultúrneho klastra.

Rozsah kultúrneho klastra

Z odpovedí respondentov na otázky vymedzenia potenciálnych členov klastra vyplýva, že kultúrny klaster v Košiciach môže byť veľmi heterogénny. Okrem kultúrnych organizácií všetci respondenti odpovedali, že si dokážu predstaviť, že členom klastra sú aj jednotlivci z dôvodu, že sú súčasťou kultúrnej scény v Košiciach, nemožno ich vynechať, keď pomôžu k napĺňaniu poslania klastra, tak by určite mali byť jeho súčasťou. Opýtaní sa tiež zhodli, že klaster má zahŕňať celú oblasť kultúry a kreatívneho priemyslu, členstvo by sa malo otvoriť odborom typu: dizajn, architektúra, video a i. Na otázku, či si dokážu predstaviť, že členom klastra sú aj komerčné firmy napr. banky, hotel atď. a čo by klastru mohli priniesť, viac ako polovica respondentov odpovedala, že by do klastra mali spadať z dôvodu, že môžu klastru priniesť väčší dosah, znalosti z danej sféry a financie. Ostatní uviedli, že by komerčné subjekty nemali byť priamo členom, ale skôr partnerom klastra.

Názory na rozsah klastra z geografického hľadiska sa líšili. Celkom rovnomerne boli zastúpené nasledujúce názory:

- Rozhodne klaster neobmedzovať len na územie Košíc – Košice sa nedajú oddeliť od svojho okolia, prinesie to prepojenie aj s mimo košickými aktérmi, nech Košice nie sú izolované.
- Prísne nevymedziť rozsah klastra len na územie Košíc, ale dať tomu nejaké mantinely (napr. síce organizácia sídli inde, ale vykonáva kultúrnu činnosť aj v Košiciach, môže byť členom; alebo začleniť významné kultúrne organizácie v kraji).
- Z začať riešiť klaster len v rámci mesta z dôvodu, že je to jednoduchšie, každá lokalita je špecifická, môže dôjsť roztriešteniu záujmov.

“

*Malo by to byť čo najheterogénnejšie
– aby sa dosiahlo čo najviac rôznorodých výsledkov.
Akonáhle sa začne homogenizovať, začne sa zabíjať.*

*Stratia všetko: zdroje, publikum,
úroveň inovácií.*

”

Fungovanie a financovanie klastra

Ohľadom fungovania klastra padala zhoda na tom, že klaster má mať svoje konkrétne vedenie, na ktoré sa môže verejnosť, členovia aj mesto obrátiť. Podľa respondentov, Košický kultúrny klaster potrebuje niekoho, kto bude mať na starosti len agendu klastra. Ako už bolo spomenuté vyššie, pracovníci kultúrnych organizácií Košíc často nemajú kapacity dostatočne zaistiť chod vlastnej organizácie, nieto sa ešte starať o agendu klastra. Zároveň však odznali aj návrhy, že vedenie klastra môže na začiatku svojej existencie fungovať ako predsedníctvo. Vedenie by sa striedalo medzi členmi klastra, postupom času by sa zaviedol vlastný manažment. Všeobecne sa respondenti zhodli, že je dobré sa inšpirovať príkladmi, ako fungujú iné klaster, či podobné platformy.

Väčšina respondentov sa zhodla, že klaster by mal mať tzv. viaczdrojové financovanie, ktoré by obsahovalo: členské príspevky, dotácie pomocou grantových systémov, príspevkov od mesta, prípadne kraja. Pre mnoho respondentov bolo dôležité, aby sa na financovaní či aj fungovaní klastra aktívne podieľalo mesto Košice. Zaznievali názory, ako: **„Mesto by sa malo finančne na klastri spolupodieľať, pretože kultúrny klaster pomáha práve mestu.“** Mnoho respondentov úlohu mesta zdôrazňovalo hlavne z dôvodu, že pokiaľ mesto nebude participovať na kultúrnom klastri, úsilie klastra nebude mať taký efekt. Môže tiež dôjsť k nedostatočnej motivácii kultúrny klaster vôbec založiť.

Dopyt po vzniku kultúrneho klastra

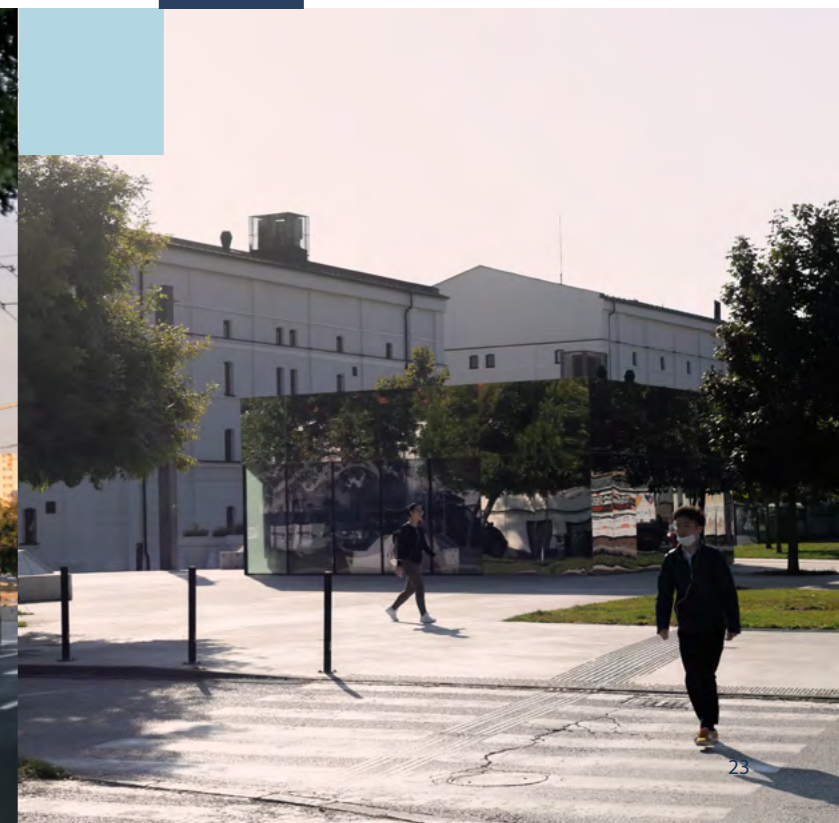
Dopyt po vzniku kultúrneho klastra v Košiciach je podľa vzorky respondentov veľký. Takmer všetci spomenuli, že by sa určite chceli stať členom klastra, len 2 respondenti zdôraznili, že sa najskôr musí premyslieť poslanie klastra a potom zväžia členstvo.

Na otázku: **„Ako by ste sa mohli zapojiť do fungovania klastra?“** odpovedali zástupcovia kultúrnych organizácií podľa toho, čomu sa ich inštitúcia prevažne venuje a čím disponuje – ponúkali klastru participáciu na spoločných projektoch (viackrát zaznelo usporiadanie celomestskej akcie), svoje know-how a postrehy zo svojej činnosti, svoje kontakty, materiálne zázemie atď.

“

*Bolo by skvelé,
keby mohol zamestnať aspoň jedného človeka,
ktorý by sa staral o fungovanie klastra.
Je to práca na plný úväzok
a robiť ju v ďalšom zamestnaní
nemá zmysel.*

”

2.)

Príklady dobrej praxe kultúrnych klastrov zo zahraničia

Na Slovensku v súčasnosti neexistuje žiadny klaster v oblasti kultúry, kultúrnych a kreatívnych priemyslov. Nájdeme tu rôzne platformy pre spoluprácu medzi kultúrными aktérmi, avšak forma klastra tu nie je nijako rozšírená. Preto bolo potrebné hľadať inšpiratívne príklady pre Košický kultúrny klaster v zahraničí. Vybrali sme tri príklady kultúrnych klastrov, ktoré sú v rôznych aspektoch podobné situácii Košíc a môžu tak byť relevantným vzorom.

Zlínský kreativní klaster

Česká republika

Zlínský kreativní klaster bol založený v roku 2016 ako pokračovanie predchádzajúcej činnosti nezávislej pracovnej skupiny Kreativní Zlín. Táto skupina vznikla na základe odporúčaní z projektu Mapovanie kultúrnych a kreatívnych priemyslov v Českej republike, kedy bolo zistené veľké množstvo kultúrnych a kreatívnych aktérov v regióne, ale nedochádzalo k ich prepojeniu.

Klaster je zložený z 26 členských organizácií rôznych právnych foriem. Medzi členov klastra patria súkromné firmy, neziskové organizácie, príspevkové organizácie, univerzita, stredná odborná škola, advokátska kancelária a jednotlivci (napr. europoslankyňa venujúca sa kultúrnym a kreatívnym priemyslom). Medzi členmi klastra je aj mesto Zlín.

Cieľom klastra je vytvoriť podmienky na udržanie kreatívnej triedy v regióne, rozvíjať dopyt po kreatívnom produkte a uvoľniť kreativitu verejnosti. Vízia klastra je, aby sa mesto Zlín

a Zlínsky kraj stali významným centrom kreatívnych priemyslov v Českej republike, najmä v oblastiach designu, audiovizie, marketingovej komunikácie a architektúry.

Klaster má špecifické úlohy a stratégie, ktoré zahŕňajú budovanie infraštruktúry pre start-upy v kreatívnych odvetviach, poskytovanie odbornej podpory podnikom, podporu kultúrneho vyžitia v regióne, zapracovanie podpory kreatívnych priemyslov do strategických plánov rozvoja územia, realizáciu významných aktivít a podporu zákaziek v regióne. Klaster tiež konzultuje kvalitu strategických a kreatívnych výstupov a podporuje komunitné a kultúrne aktivity.

Klaster už realizoval niekoľko projektov, vrátane získania dotácie na rozvoj klastra a prípravu strategického projektu HUB123 zameraného na rozvoj a podporu kreatívnych priemyslov v Uherskom Hradišti. Prevádzkuje tiež priestor

nazvaný UPPER – Centrum kreatívnych priemyslov a podnikania.

Na prípade Zlína a Zlínskeho kraja môžeme pozorovať mnoho podobností s košickou kultúrnou sférou. Oba regióny majú veľký potenciál v oblasti kultúrnych a kreatívnych priemyslov, ale tiež sa stretávajú s odlivom talentov do západnejších miest. Obe mestá sú historicky aj súčasne významnými priemyselnými centrami.

Viac sa o klasteri môžete dozvedieť na ich webových stránkach:

www.kreativnizlin.cz

Basilicata Creativa

Taliansko

Basilicata Creativa je geograficky koncentrovaný klaster kultúrneho a kreatívneho priemyslu v regióne Basilicata, ktorý sa nachádza v južnom Taliansku. Bol založený v roku 2018. Región Basilicata pokrýva plochu 9 995 km² a má necelých 600 000 obyvateľov. Najväčšími mestami v regióne sú Potenza s približne 67 000 obyvateľmi a Matera s približne 60 000 obyvateľmi. Matera bola v roku 2019 Európskym hlavným mestom kultúry.

Členské organizácie klastra zahŕňajú súkromné spoločnosti, živnostníkov, združenia, komory, univerzity a verejné výskumné organizácie. Klaster združuje viac ako 100 členov.

Klaster sa zameriava na niekoľko oblastí, vrátane kreatívnych priemyslov (dizajn, komunikácia, architektúra), kultúrnych priemyslov (médiá a multimédiá, audiovizia, videohry, kinematografia, vydavateľstvá), kultúrneho dedičstva (pamiatky, výtvarné umenie a) a performatívneho umenia (divadlo, tanec, hudba, festivaly).

Hlavnými cieľmi klastra sú: podpora zoskupovania spoločností a výskumných organizácií pôsobiacich v Basilicate, podpora vzniku nových podnikateľských projektov v oblasti kultúry a tvorivosti, vzdelávacie aktivity zamerané na kultúrne a tvorivé podniky, prenos technológií, sprevádzanie tradičných podnikov na ceste inovácie prostredníctvom kultúry a tvorivosti a reakcie na potreby internacionalizácie a inovácií

Viac sa o klastri môžete dozvedieť na ich webových stránkach:

www.basilicatacreativa.it/en

prostredníctvom konkrétnych opatrení. **Klaster tiež podporuje vznik** kultúrnych a kreatívnych dodávateľských reťazcov v regióne.

Konkrétne úlohy a stratégie klastra zahŕňajú aktívnu účasť na definovaní politických a rozvojových stratégií v spolupráci s inštitúciami a ďalšími zainteresovanými stranami. Klaster tiež uplatňuje pilotné projekty založené na „Smart Specialization“ (S3), čo je rozvojový program podporovaný regiónom Basilicata, a využíva pilotné projekty založené na výskumných a vzdelávacích programoch podporovaných Európskou komisiou. Ďalej sa klaster zúčastňuje národných a medzinárodných propagačných aktivít s cieľom zlepšiť zručnosti a produkty/služby zúčastnených členov.

Open Hub Creative Cluster for the Imaginative

Rumunsko

Open Hub Creative Cluster for the Imaginative je klaster sídliači v Galati, juhovýchodnom regióne Rumunska. Spoločnosť bola pôvodne založená v roku 2012 ako nezisková organizácia a v roku 2017 sa transformovala na klaster. Galati je hlavným mestom regiónu s populáciou približne 249 000 obyvateľov. Celý región Galati, v ktorom sa klaster nachádza, má približne 530 000 obyvateľov a rozlohu 4 466 km². Open Hub Creative Cluster for the Imaginative je členom Rumunskej asociácie klastrov (Clustero).

Členské organizácie klastra zahŕňajú súkromný sektor, malé a stredné podniky, výskumné a vzdelávacie inštitúcie, miestne samosprávy a občianske združenia. Klaster má celkom 24 členov, z toho 18 je súkromných podnikov, z ktorých 8 sú start-upy.

Klaster podporuje rôzne odvetvia, vrátane architektúry, fotografie, módy, copywritingu, hudby, kinematografie, výtvarného umenia, dizajnu a tvorivého písania.

Hlavným cieľom klastra je vytvorenie priaznivého prostredia pre udržateľný rozvoj svojich členov a ekonomiky. Klade dôraz na vytvorenie centra kreativity, ktoré prispieva k významnému rastu zamestnanosti v kreatívnych odvetviach. Klaster tiež organizuje rôzne vzdelávacie aktivity, ako sú kurzy, semináre a workshopy zamerané na podnikateľov a kreatívne spoločnosti. Podporuje inovácie v reklame a marketingu, architektúre, grafickom dizajne, tvorbe zvuku a videa, IT

a ďalších kreatívnych oblastiach. Klaster tiež zastupuje záujmy kreatívnych priemyslov pred orgánmi štátnej správy, podporuje podnikanie, kreatívne odvetvia v juhovýchodnom Rumunsku a hľadá zdroje pre rozvoj kreatívnych odvetví, ako sú investície a rizikové fondy.

Hlavným poslaním klastra Open Hub je ukázať Galati a juhovýchodný región Rumunska ako centrum kreatívnych mysliteľov. Klade dôraz na akcie a aktivity, ktoré podporujú stratégiu kultúrneho rozvoja a komunikácie mesta Galati v období 2016 – 2025. Aktivity klastra zahŕňajú organizovanie výročných konferencií a akcií zameraných na podporu spolupráce medzi inštitúciami a miestnymi firmami, rovnako ako na podporu podnikateľského ducha v miestnej komunite s dôrazom na mladých ľudí.

Viac sa o klasteri môžete dozvedieť na ich webových stránkach:
www.cluster.openhub.ro

Stretnutie

19. 5. 2023

Nezisková organizácia Creative Industry Košice (CIKE) sa aj vďaka hĺbkovým rozhovorom rozhodla usporiadať verejnú prezentáciu výsledkov prvej fázy výskumu a zoznámiť kultúrnych a kreatívnych aktérov a ďalšie zainteresované strany s nástrojom klastra a ďalším postupom k vzniku Košického kultúrneho klastra.

Akcia sa konala 19. 5. 2023 10:00 – 12:00
v Kasárňach/Kulturparku, Kukučínova 2,
v budove Bravo (v priestoroch BravoHub Meet-up space). Udalosti sa zúčastnilo 43 osôb prevažne z radov kultúrnych a kreatívnych aktérov mesta Košice, prítomní boli však aj zástupcovia mesta a Košického kraja.

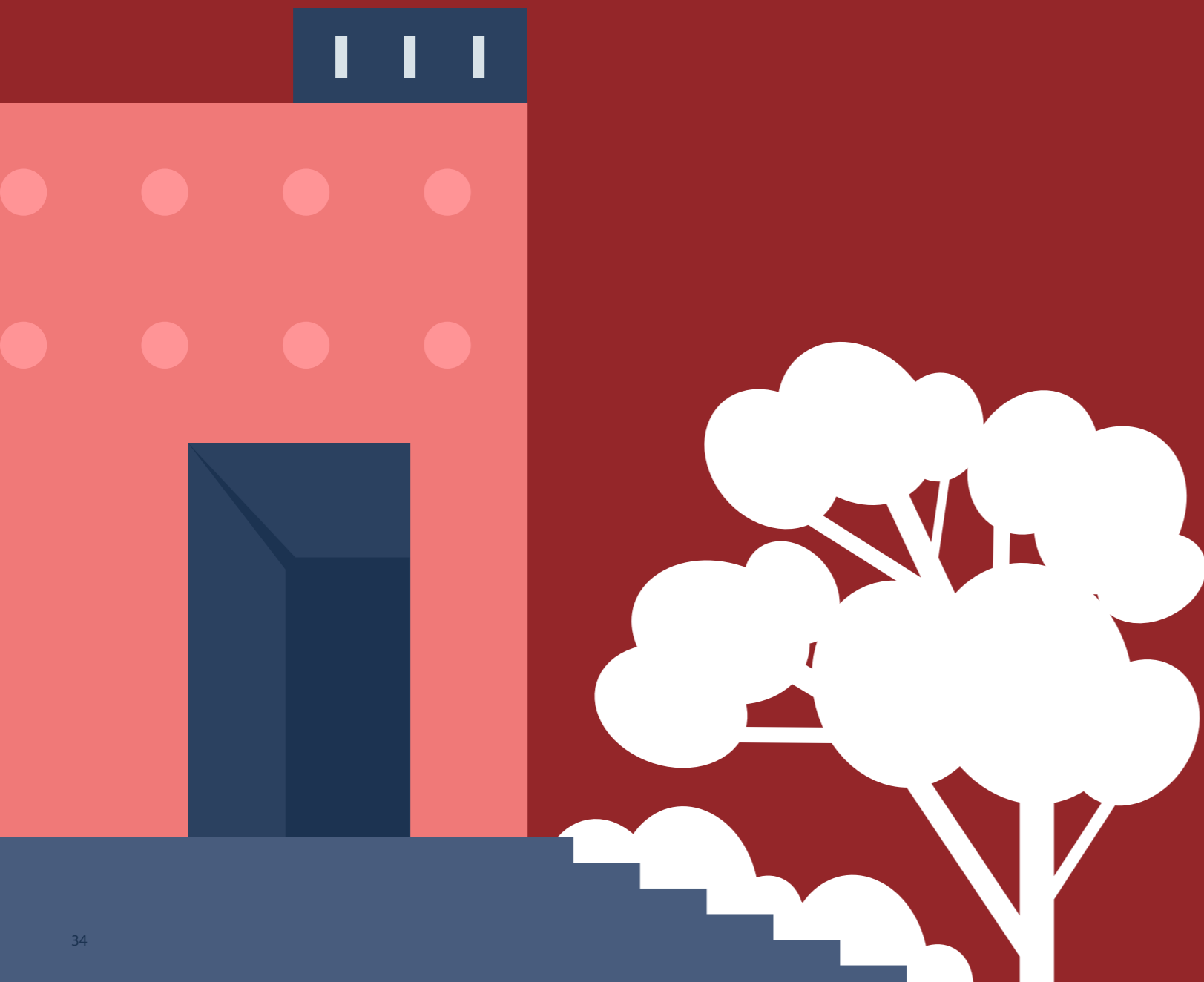
Počas dvojhodinového stretnutia bol poslucháčom predstavený nástroj klastra a príklady kultúrnych klastrov zo zahraničia. Cez online videohovor sa pripojil prezident **Zlínskeho kreatívneho klastru** Richard Vodička, ktorý predstavil činnosť a fungovanie kultúrneho klastra v Zlínskom kraji v Českej republike. Medzi ďalšími hosťami, ktorí odprezentovali inšpiratívne fungovanie klastrovania bola Miriama Hučková z **IT Valley Košice** a Michaela Podoláková z **Visit Košice**. Druhá časť udalosti sa venovala výsledkom prvej fázy výskumu k vzniku kultúrneho klastra a načrtnutia ďalšieho postupu, ktoré návštevníkom predstavila za Creative Industry Košice Alice Kofláková. Počas

udalosti tiež došlo k prvému vzájomnému zdieľaniu názorov a myšlienok ohľadom kultúrneho klastra medzi dôležitými zainteresovanými stranami a networkingu medzi kultúrnymi a kreatívnymi aktérmi.

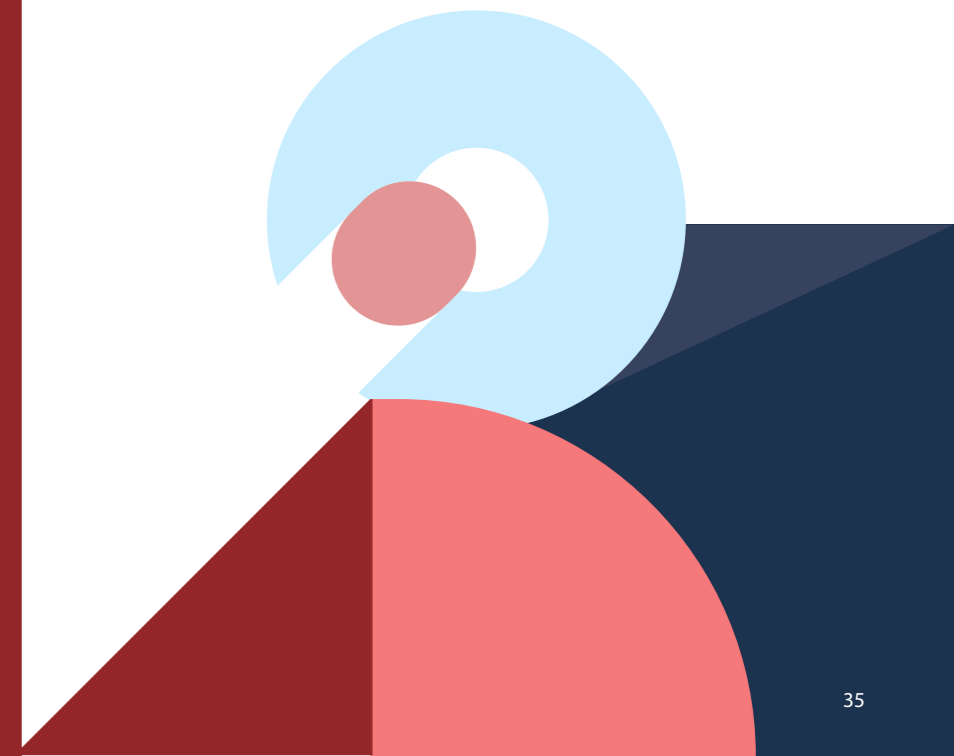

Ďalší postup k vzniku kultúrneho klastra v Košiciach

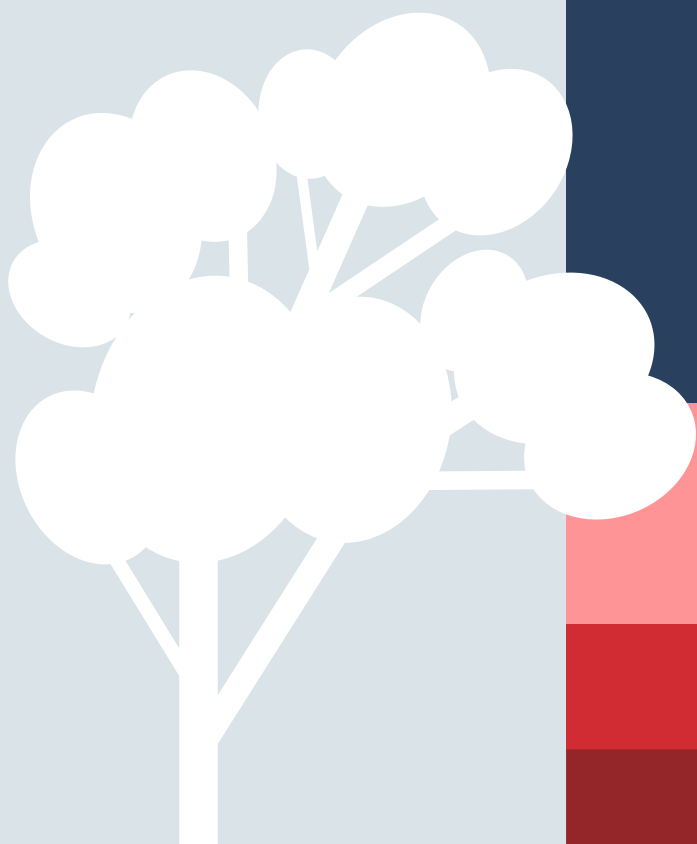

Druhou fázou výskumu CIKE k vzniku Košického kultúrneho klastra je kvantitatívny zber ďalších dát pomocou online dotazníka, ktorý je rozoslaný všetkým kultúrnym a kreatívnym aktérom mesta Košice. Cieľom druhej fázy výskumu je doplniť, overiť a rozšíriť hypotézy získané hĺbkovými rozhovormi. Zber dát pomocou dotazníka prebieha od 22. 5. 2023 do 1. 7. 2023.

Na základe dát z prvej a druhej fázy výskumu bude zostavené odporúčanie pre vznik a fungovanie kultúrneho klastra v Košiciach. V období od septembra 2023 prebehnú aj participatívne stretnutia a workshopy, kde bude CIKE moderovať a mentorovať vznik kultúrneho klastra.

**CREATIVE
INDUSTRY**
KOŠICE //

Creative Industry Košice, n.o.

Kukučínova 2

040 01 Košice, Slovensko

www.cike.sk